

EESTI FILHAR MOONIA KAMMER KOOR 40

N 30.06 kell 19
Noblessneri valukoda
Nobeli saal

2022

Zoltán Kodály (1882–1967)

„Laudes Organi” koorile ja orelile (1966)

Kimmo Pohjonen (1964)

„Vabadus” segakoorile, akordionile ja elektroonikale
(2022, esiettekanne)

Vabadus I

Vabadus II

Vabadus III

Kooriseaded: Kimmo Pohjonen ja Jussi Chydenius

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Kadri Toomoja (orel)

Kimmo Pohjonen (akordion, vokaal, elektroonika)

Dirigent **Tõnu Kaljuste**

Helikunstnik **Ilkka Herkman**

Heli **Haar Tammik**

Valguskunstnik **Priidu Adlas**

Kontserdist teeb otseülekande Klassikaraadio
ja salvestab ETV.

Kallis publik, kallid kaasteelised!

Aeg-ajalt olen pidanud selgitama kammerkoori märgi ehk logo tähendust. Iga geomeetrilist kujundit võib seletada ju mitut moodi, olenevalt vastaja fantaasiast.

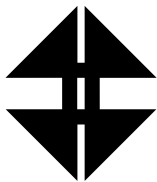
Tänase kontserdi programmiga saame kuulaja tähelepanu juhtida Eesti Filharmoonia Kammerkoori peremärgi erinevatele poolustele ja seletada kahe noole suunda näiteks nii:
Ühel pool kiriku pill orel ... teisel pool kõrtsi pill akordion.
Ühel pool Šveitsi kloostrist pärinevad tekstid, mis on meieni jõudnud 12. sajandist ... teisel pool Kimmo häälightsused ja üksikud sõnad.
Ühel pool maailmas juba tuntuks ja südamesse mängitud muusika ... teisel pool täna ja siin esmakordselt kõlav muusika – maailmaesiettekanne.

Tänase kontserdi kuulajate hulgas on palju kunagisi kammerkoori lauljaid, kellega oleme pikka aega olnud kõik selle peremärgi osad.

Kallid kolleegid, tänan teid südamest ja õnnitlen kammerkoori neljakümnenda hooaja viimasel päeval. Mul on olnud ja on jätkuvalt suur au ning rõõm teiega koos otsida ja luua. Need kaks teost, mida täna kuulete, on meie repertuaaris uued. Loodan, et naudite seda õhtut.

Pidu!

Tõnu

Ungari helilooja, pedagoog, lingvist ja filosoof **Zoltán Kodály** (1882–1967) komponeeris muusikat terve elu jooksul. Kui tema varasemas loomingus võib leida Viini klassikute ja Brahmsi helikeele mõjusid, siis märgatav muutus helikeeles toimus pärast kohtumist rahvamuusikaga, mil teostesse ilmusid Ungari rahvamuusika intonatsioonid ja rütmika. Suurema osa Kodály loomingust moodustab vokaalmuusika, nii koorile kui soolohäältele, kuid tema loomingupagasisse kuuluvad ka erinevad instrumentaalmuusika vormid.

Kodály muusikal ja meetodil on olnud nähtav mõju ka Eesti muusikale. Tema rahvusliku värvinguga ja rahvamuusikast mõjutatud koorilooming oli 60. aastate alguses tugevaks impulsiks Veljo Tormisele, kust sai alguse uus muusikaline mõtlemine, nii Tormise kui mitme teise helilooja loomingus.

Kodályl oli oluline roll laste muusikahariduse kujundamisel. Ta pani aluse uuele meetodile, kus intervale, rütmi, meetrumit ja vormi õpetatakse lastele tuttavate rahvaviisidega. Kodály eeskujul tõi relatiivse meetodi Eesti koolimuusikasse koorijuht ja pedagoog Heino Kaljuste (1925–1989).

Kodály „**Laudes Organi**“ (1966) on loodud Ameerika Organistide Ühenduse tellimusel ning tegemist on helilooja viimase väljaantud teosega. See on fantaasia 12. sajandi Šveitsist pärit kirikulaulu teemal, kus on ühendatud Wagnerile ja Lisztile järgnenud põlvkondade muusikale iseloomulik kromaatileine harmoonia Lääne kunstmuusika varasemate vokaalmuusika traditsioonidega. Läbi anonüümse poeedi sõnade väljendab helilooja oma usku muusika jõudu, õppimise ja enesearendamise olulisusesse ning Jumala teenimisse läbi muusika. Kodály on loonud programmilise teose, kus iga uut fraasi ja tekstimotiivi kujutatakse elavalt muusikaliste vahendite abil. „Laudes Organi“ toob esile oreli suursugususe ja kõlavõimalused, samal ajal aga paindlikkuse sulandumaks inimhäälega. Oskuslik erinevate kompositsioonitehnikate valdamine ning põimimine teeb sellest teosest justkui Kodály elutöö kokkuvõtte, millega helilooja teeb austusavalduse muusikale ja muusikatraditsiooni alustele.

FOTO RENE JAKOBSON

Kadri Toomoja on Eesti noorema põlvkonna organist, keda võib lisaks regulaarsetele soolokavadele näha täiendamas erinevate Eesti tippkollektiivide ridasid. Ta on lõpetanud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia bakalaureuseastme klaverierialal (2017 *cum laude*, prof Toivo Nahkur) ja jätkas magistriõppes orelierialal prof Andres Uiho juhendamisel (2021 *cum laude*). Alates 2020 sügisest tudeerib Toomoja Soomes Sibelius Akadeemias (prof Olli Porthan). Ta on osalenud Ton Koopmani, Matthias Schneideri ja Krzysztof Urbaniaki meistrikursustel. Aastal 2020 pälvis Kadri Toomoja Tõnu Kaljuste nimelise stipendiumi.

Toomoja on mänginud mitme maineka kollektiiviga, sh Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri, Tallinna Kammerorkestri, Eesti Filharmoonia Kammerkoori, Eesti Rahvusmeeskoori jt-ga; dirigentide Tõnu Kaljuste, Paavo Järvi, James MacMillani, Risto Joosti, Mikk Üleoja, Anu Tali, Toomas Kapteni, Ingrid Kõrvitsa, Endrik Üksvärava, Kaspar Mändi jpt-ga. Toomoja on andnud soolokontserte nii Eestis kui ka Soomes, esinenud solistina Tallinna Kammerorkestri ees ja võtnud osa mitmest festivalist, nagu Helsinki Organ Festival, Arvo Pärdi Päevad, Nargenfestival, Tallinna Rahvusvaheline Orelifestival, Mustjala Festival, Europa Cantat jpt. Ta on ka hinnatud kontsertmeister lauljate ja instrumentalistide seas.

Zoltán Kodály
„Laudes Organi“

Audi chorum organicum
instrumentum musicum
modernorum artificum
documentum melicum
canentem ludere
amabiliter
ludentem canere
laudabiliter
docens breviter
leniter utiliter
dulciter humiliter.

Ideo persuadeo
hic attendere
jubeo commoneo
haec appendere
mentifigere humiliter.

Musice! Milites
te habilites.
Usum exercites
artem usites
habilem corpore
te prebeas
facilem pectore
te exhibeas.
Follibus provideas
bene flautes habeas.
Ista ne praetereas
diligenter caveas.
His praehabitis
sonum elice
doctis digitis
modum perfice
neumis placitis.

Gravis chorus succinat
qui sonorus buccinat
vox acute concinat
choro chorus succinat
diafonico modo
et organico.
Nunc acutas moveas
nunc ad graves redeas
modo lyrico
nunc per voces medias
trans volando salias,
saltu melico
manu mobili,
delectabili, cantabili.

Tali modulo,
mellis aemulo
placens populo,
qui miratur et laetatur
et cantatur et laudatur
Deo sedula
qui regnat in saecula.

Huius artis praeceptor
secum Deus det Guidoni
vitam aeternalem
Fiat, Amen.

Zoltán Kodály
„Oreli kiitus“

Kuula kõlarikast koori –
muusikainstrumenti,
kaasaja kunstnike
viisirohket eeskju
laulvana mängimas
armastusväärselt,
mängides laulmas
kiitusväärselt,
õpetamas lühidalt,
pikkamisi, tulusalt,
meeldivalt ja talitsetult.

Seepärast innustan,
tähelepanu siin koonda,
käsin ja manitsen
taibuga seda haara,
kuulekalt meeles kinnista!

Muusik, valmistu
kui sõjamees!
Treeni vilumust,
oma kunsti tihti rakenda,
näita, et oled kehalt
võimekas,
ilmuta, et oled hingelt
innukas!
Ole hoolas lõõtsadega,
hästi olgu viledega,
ära seda unusta,
ole valvel hoolega!
Kui on korras nendega,
siis too heli kuuldavale
koolitatud sõrmedega,
viisiridu viimistle
toredate kõladega!

Laulgu koor madalalt,
see kaigub kõlavalt,
hää! kõrgelt liitugu
koorile, koor vastu laulgu
dissoneerivalt
ja musikaalselt!
Kord kõrged helid pane liikuma,
kord madalate juurde naase
lüüralaadselt,
seejärel läbi vahelmiste hääle
hüple lenneldes,
musikaalselt tantsides,
kärnel käel,
nauditavalt, laulvalt!

Sellist muusikat,
meena magusat,
mis meeldib rahvale,
kes imetleb ja rõõmustab,
lauldakse ka Jumalale
ja virgalt kiidetakse teda,
kes valitseb igavesti.

Selle kunsti õpetaja Guidole
andku Jumal enesega koos
igavene elu,
Nii sündigu! Aamen.

Soome akordionivirtuoos **Kimmo Pohjonen** on teinud akordionimuusikas, kõlaotsingutes ja esituspraktikas revolutsiooni. Tema rahvusvaheline karjäär sai alguse 1990ndate keskel. Ta on arendanud omaenda elektroonilise instrumendi, mis on varustatud MIDI ja teiste elektrooniliste seadmetega. Tema salvestised on dünaamilised kompositsioonid söakate, uudsete ja aukartustäratavate akordionikõladega, esitused on varustatud *surround*-heli ja valgus-*show*'ga, et anda unikaalne ja kütkestav kogemus. Teda on iseloomustatud kui muusikut, kes ei näe musitseerimisel piire, kes tahab oma instrumenti võtta kui väljakutset.

Kimmo Pohjonen esineb üle maailma nii sooloartistina kui ka ansamblites. Ta on andnud üle tuhande kontserdi prestiižsetes kontserdisaalides ja festivalidel, sh David Bowie's Meltdown ja Patti Smith's Meltdown (London), Royal Albert Hall, Barbicani keskus, London Jazz Festival, Lincoln Centre ja Carnegie Hall, Köln Philharmonie, Elbphilharmonie, Roskilde Festival, WOMAD festivalid, Colours of Osrava, Saalfelden Austria, Aperitivo Milanos, Katowice Jazz Art, Copenhagen Jazz jpt.

Pohjonen on loonud ka filmimuusikat, nende seas Hiina–Soome koostöös valminud film „Jade Warrior“, mis võitis 2005. aastal Jussi auhinna parima filmimuusika eest. Temast on tehtud dokumentaalfilm „Soundbreaker“ (2012), mis võitis FIFA Montreali festivalil preemia „Prix de la Création“. 2016. aastal sai Pohjonen Soome riikliku auhinna multidistsiplinaarsete kunstide valdkonnas silmapaistvate saavutuste eest kõrgetasemelises kunstis, eksperimenteerimise ja mitmekülgsete projektide eest paljudes kunstivormides.

Kimmo Pohjonen kirjutas teose „**Vabadus**“ (segakoorile, akordionile ja elektroonikale, 2022) Tõnu Kaljuste ja Eesti Filharmoonia Kammerkoori tellimisel ettekandmiseks koori sünnipäevakontserdil. Kolmeosalise teose kooriseaded on teinud Kimmo Pohjonen ja Jussi Chydenius.

Teose loomisprotsessis ajendasid Pohjoneeni mõtisklema vabaduse ja rahu mõiste üle Euroopas valitsevad poliitilised tõmbetuuled ja Vene vägede invasioon Ukrainas. „Peame vabadust ja rahu iseenesestmõistetavaks, kuid need mõisted on taaskord proovile pandud.“ Teost läbivad kaks põhiteemat – laulev revolutsioon Eestis ja Vene vägede invasioon Ukrainas. Teda inspireeris eestlaste koos laulmise fenomen, mis mängis otsustavat rolli Eesti rahvusliku identiteedi ja kultuuri elushoidmisel. Kimmo Pohjonen kirjeldab erinevaid emotsioone ja märksõnu, mis keerlesid teose loomise ajal mõtteis: „Oht võtta kõike iseenesestmõistetavalt, pidev rahulolutunne, pettumus, kadunud hinged, kurbusega silmitsi seismine, sõja julmused, samas ka lootus vabaduse ja rahu taassünnile“. Teose „Vabadus“ sõnum on selge: laulmisest sünnib vabadus!

Kimmo Pohjoneeni teose „Vabadus“ tellimust toetasid Kaisa ja Taavi Tamkivi, Virtex OÜ ning KULKA.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Sopran

Kristine Muldma
Hele-Mall Leego
Annika Lõhmus
Mariliis Tiiter
Triin Sakermäe
Maria Valdmaa
Yena Choi

Alt

Marianne Pärna
Karin Salumäe
Maarja Helstein
Anna Dõttöna
Ave Hännikäinen
Cätly Talvik

Tenor

Kaido Janke
Toomas Tohert
Raul Mikson
Lodewijk van der Ree
Sander Sökk
Danila Frantou
Miguel Gonçalves Silva

Bass

Aarne Talvik
Rainer Vilu
Henry Tiisma
Andre Tõnnis
Olari Viikholm
Gert-Heiko Kütaru
Kristjan-Jaanek Mölder

Koormeister Lodewijk van der Ree

Kunstiline juht ja peadirigent TÕNU KALJUSTE
Juhatusel liige ESPER LINNAMÄGI
Produtsent TIUU VALPER
Kommunikatsioonijuht-toimetaja ANNELI IVASTE
Partnerlussuhete juht ANNIKA KUUDA
Noodikoguhoidja MAI SIMSON
Kostümeerija SIRJE LAAN
Büroojuht PILLE TAMM
Graafiline disain MARTIN PEDANIK, Labor

www.epcc.ee

Noblessneris on ilus elada

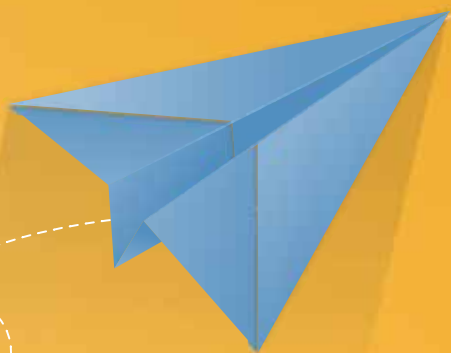
Uued kodud: merko.ee/noblessner/

VIRTEX»

INSENERIBÜROO

Eesti Filharmoonia Kammerkoori
toetaja

“Kokku tulemine on algus, kokku
jäämine on progress, koos
töötamine on edu.”

Henry Ford

MARTELL
COGNAC
FONDÉE EN 1715

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA.
ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

2006 2022

PÄRDI PÄEVAD 2022

2.-11.09

Tallinn • Tartu • Paide •
Haapsalu • Rakvere •
Rapla • Pärnu • Narva •
Viljandi • Kärdla •
Kuressaare • Viimsi •
Laulasmaa

KORRALDAJA
salk
SA LOOTEKODA

KULTUURIMINISTEERIUM

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

Birgitta Festival

6.-14.08.22

Pirita kloostri varemed

birgittafestival.ee

KUNSTILINE JUHT
TÖNU KALJUSTE

Birgitta Festival

6.08 / 7.08 kell 19

Veljo Tormis / Rasmus Puur

Ooper **LALLI EHK MERE KESKEL ON MEES**
(maailma esiettekanne)

Lavastaja Veiko Tubin, solistid, Vox Clamantis,
Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Estonian
Cello Ensemble, löökpilliansambel, muusikajuht
ja dirigent Tõnu Kaljuste

PILETID
PILETILEVIST

9.08 / 10.08 kell 19

Wolfgang Amadeus Mozart

Ooper **DON GIOVANNI**

Lavastaja Elmo Nüganen, Vanemuise
teatri ooperitrupp ja sümfooniaorkester,
dirigent Risto Joost

12.08 kell 19

William Shakespeare / Jean Sibelius / Kristjan Järvi

Lavateos **TORM**

Baltic Sea Philharmonic, dirigent Kristjan Järvi, lavastus
Sunbeam Productions

Tallinna
Filharmoonia

13.08 / 14.08 kell 20

Kimmo Pohjonen

Kontsert **UNIKO**

Kimmo Pohjonen (akordion, vokaal), Juuso Hannukainen
(elektroonika, elektroonilised trummid), Tallinna
Kammerorkester, dirigent Tõnu Kaljuste

Suomen suurlähetyskunta
Embassy of Finland
Tallinn

SUOMALAIS-VIROLAINEN KULTTUURISAATIO
EESTI-SOOME KULTUURISÄÄTI
PÄRSK-ESTNISK KULTUURISTIFTELSEN

Sinu moodi **harmoonia**

Aianduskeskus Hansaplant

AVATUD

E-R 10:00 - 20:00

L-P 10:00 - 19:00

www.hansaplant.ee

ASUKOHT

Kangru tee 19,

Vaela küla,

Kiili vald,

75413 Harjumaa

TOETAJALE

**Kutsume Sind Eesti Filharmoonia
Kammerkoori toetajaks, et
koos meiega kogeda võimsaid
muusikaelamusi, jagamis- ja
avastamisrõõmu ning kanda hoolt
Eesti professionaalse koorikultuuri
jätkusuutlikkuse eest.**

EFK tänab kõiki partnereid ja toetajaid!

Tutvu erinevate EFK toetamise
võimalustega meie kodulehel:
www.epcc.ee/toetajale

Lisainfo:
annika.kuuda@epcc.ee
+372 5663 9399

TÄNAME

Kaisa ja Taavi Tamkivi
Virtex OÜ
Eveli Loorits ja Pernod Ricard Estonia OÜ
Ann Virkus, BLRT Grupp ja Merko
Girli Nurk ja Proto avastustustehas
Eventech OÜ
E&T OÜ
Anti Jürgenstein ja Optimist Creative OÜ
Karmel Killandi
Erle Veber
Ruth Alaküla
Timo Vikman
Haar Tammik
Priidu Adlas
Allan Räim
Raul Mikson
Mari Kaljuste
Tõnu Tormis
Saskia Einpalu
Liise Looris
Nora Tamra
Arp Reindla
Georg Jakob Salumäe
Henry Tiisma
Ülo Krigul
Indrek Naudi
Roland Siiraja
Dali Kask

Aianduskeskus
Hansaplant

OPTIMIST

